

N:o 16.

Ank. till Riksd. kansli den 7 april 1894, kl. 12 midd.

Andra Kammarens andra tillfälliga utskotts utlåtande n:o 4, i anledning af väckt motion om skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om ändring i § 16 af gällande jagtstadga.

Enligt kongl. kungörelsen den 6 november 1891 har § 16 af gällande jagtstadga följande lydelse:

»Spjut eller skjutgevär må icke gillrade användas såsom jagtmedel, ej heller må elg jagas under skidlöpande eller i grop fångas.

Grop, sax, snara, stång eller annan för menniskor och husdjur mer eller mindre lifsfarlig jagtanstalt må icke af någon å annans mark begagnas utan tillstånd af den, som jagträtt der eger, och ej heller under tiden emellan den 31 maj och den 1 oktober utsättas eller, derförinnan utsatt, kvarlemnas på samfäldt mark, så framt icke alla delegarne dertill gifvit lof samt anstalten är med fällda träd eller annan stängsel så omgärdad, att kreatur derifrån afhållas.

Den, som vill begagna jagtanstalt af nyssnämnda slag eller utlägga förgiftadt lockbete, vare skyldig att låta derom söndagen förut uppläsa kungörelse i närmaste kyrkor. Nyttjas sådan anstalt längre tid fortfarande på samma ställe, skall kungörandet en gång i hvarje månad förnyas.

Finare giller eller snaror må icke för fångande af vildt begagnas utom Jemtlands, Vesternorrlands, Vesterbottens och Norrbottens län och icke heller der under de tider, hare, tjäder, orre, hjerpe, samt dal- och fjellripa äro fridlysta.»

Bih. till Riksd. Prot. 1894. 8 Saml. 2 Afd. 2 Band. 16 Häft. (N:o 16). 1

Anförda lagparagraf har tid efter annan undergått förändringar beträffande »*finare giller eller snaror*». Enligt dess ursprungliga lydelse i jagtstadgan den 21 oktober 1864 voro nämnda jagtmedel tillåtna inom hela riket. Men 1869 den 29 januari förbjöds deras användning inom rikets södra delar, hvilket förbud utsträcktes 1885 den 5 juni att gälla äfven för Gefleborgs län och den 16 november 1891 tillika för Kopparbergs län. Och numera må finare giller eller snaror användas »för fångande af vildt» endast inom nyssnämnda rikets fyra nordligaste län. Men äfven till dessa områden har man velat utsträcka förbudet mot ifrågavarande fångstmetod. Både förr och nu har detta blifvit ifrågasatt. Motioner i sådan riktning hafva förnyade gånger blifvit inom Riksdagen väckta. Särskildt erinras om en inom Andra Kammaren vid 1889 års riksdag af herr F. G. Sandwall väckt motion (n:o 112), hvori han hemställde, att finare giller och snaror till fångande af vildt *ingenstädes* inom riket skulle få begagnas. Till det i anledning af nämnda motion af Andra Kammarens tillfälliga utskott afgifna afstyrkande utlåtande (n:o 22) och till den öfver utlåtandet i kammaren förda diskussionen får utskottet hänvisa samt endast erinra, att motionen afslogs med 91 röster mot 36.

I enahanda syfte som herr F. G. Sandwalls motion hade allmänna svenska djurskyddsföreningen den 20 maj 1883 ingått till Kongl. Maj:t med en underdånig framställning. Denna afstyrktes af skogstjenstemän, landsting och Konungens befallningshafvande i rikets fyra nordligaste län. Skälen voro: 1:o att den öfverklagade fångstmetoden ansågs icke medföra större plågor för djuren än hvarje annan jagtmetod; 2:o att djurfångst vore en icke oväsentlig inkomstkälla för dessa landsdelars inbyggare i synnerhet i lappmarkerna; och 3:o att förbud mot dess användning skulle icke kunna bringas till efterlefnad.

Nu har herr *J. Nydahl* genom en inom Andra Kammaren väckt och till utskottets behandling hänvisad motion, n:o 147, i hvilkens syfte 6 af kammarens ledamöter instämt, hemställt om »*den förändring i gällande jagtstadgas § 16, att begagnandet af finare giller och snaror för fångande af vildt varder förbjudet jemväl inom Gefleborgs och Vesternorrlands län samt de delar af Vester- och Norrbottens län, som omfatta Vesterbottens landskap*».

Såsom skäl för detta sitt förslag åberopar motionären »jagtvårdsintresset», men hufvudsakligen »det upprörande djurplågeri, hvarmed mera berörda fångstmetod alltför ofta är förenad».

I förbigående vill utskottet erinra, att hvad motionären önskar redan är lag inom *Gefleborgs län*, hvadan motionen endast kan afse Vester-norrlands län och Vesterbottens landskap.

Beträffande *djurplågeri*, som motionären starkt betonar såsom det mera bevekande skälet till hans motion, vill utskottet erkänna motionens humana syfte i denna del och äfven medgifva, att djuren tillfogas lidande, om de blifva fångade i giller eller snaror, lika väl som om de jagas af hundar eller om de af skjutgevär såras utan att dödas; äfvensom att lidandet blifver svårare i de sällsynta fall, att ett villebråd fastnar i snara med endast en fot eller en vinge, och allra svårast, om ett ben eller en vinge afskjutes på ett djur, som icke på samma gång kan fångas och dödas. Hvilketdera jagtsättet medför mesta lidandet, torde svårigen kunna afgöras, enär man icke lika lätt påträffar det af skjutvapen sårade, men ej dödade, som det i snara fastnade villebrådet. All djurfångst medför något lidande, men icke lär man fördenskull kunna förbjuda all jagt. Angående ifrågavarande jagtmedel har den upplysning erhållits, att om det ordnas på ett ändamålsenligt sätt, skola de deri fastnade djuren dö mycket fort. Då härtill lägges, att fångstmännen väl endast sällan försumma att i rätan tid tillse de utställda snarorna, emedan det uppenbarligen ligger i deras eget välförstådda intresse att tillvarataga det fångade villebrådet i oskadadt skick, så torde den omständigheten, att djuren tillskyndas något lidande, icke ensamt för sig utgöra ett tillräckligt skäl att förbjuda användningen af ifrågavarande fångstredskap, ty i motsatt fall borde de icke någonstädes vara tillåtna. Men nu äro de lofliga fångstmedel inom mer än halfva riket. Och motionären vill äfven medgifva deras användning inom ett mycket stort område af det skälet, att derinom »djurfångst fortfarande utgör en viktig och välbehöflig näringsgren för den fattigare befolkningen». Der viker således hänsynen till *djurplågeri*. Sådan hänsyn synes icke heller hafva varit bestämmande för snarors och gillers borttagande inom landets sydliga delar, utan skälet dertill tyckes hafva varit det, »att snarors absoluta förbud vore ett oundgängligt vilkor ej mindre för vissa fogelarters bibehållande än ock för jordegares förmåga att kunna skydda sin jagträtt mot andras ingrepp. Men i norr ansågos snarorna kunna fortfarande få användas, emedan derstädes »större egorymder, rikligare tillgång på vildt och en glesare befolkning gjorde denna jagtmetod mindre förödande».

»Ur *jagtvårdsintressets synpunkt*» har alltså oftanämnda jagtmedel betydelse i fråga om *tillgången* på vildt, ty om villebrådet icke fångas genom snaror och giller, så kan det antagligen finnas kvar å jagtmarkerna, såvida det ej på annat sätt jagas bort. Tillgången på vildt beror således icke *ensamt* derpå, huruvida snaror och giller begagnas eller icke, utan

äfvén derpå, huruvida annan jagtmetod användes, samt dessutom på jagttiden och på antalet fångstmän. Om man icke vill någonting annat än bereda rikligare tillgång på villebråd, så torde fridlysningstidens utsträckning vara en riktig, om ej den allra lämpligaste åtgärd, som kan ifrågasättas för nämnda ändamål.

Nu har användningen af snaror och giller äfvén en annan betydelse för fångstmännen. För somlige är djurfångst »en viktig och välbehöflig näringsgren». För desse är företrädesvis snaran jagtmedlet. Somlige åter jaga hufvudsakligen för sitt nöjes skull. Dessa använda merendels skjutgeväret. Emellan dessa olika slags jägare och jagtmetoder har uppkommit en allt starkare konkurrens, som hotar att blifva ödesdiger för de mindre bemedlade, och skall visserligen blifva för dem mycket menlig, i fall de beröfvas deras enda fångstmedel, som af ålder varit använda och ännu i dag äro tillåtliga och erkänt behöfliga. Derfor torde skäl ej saknas att i valet emellan dessa båda leda sig af sympati för de mindre bemedlade.

Man bör dock akta sig att af sådan sympati låta leda sig för långt. Man måste äfvén taga hänsyn till sådana personer, som utan lof idka djurfångst på annans jagtmark. Mot dylika personers ingrepp hafva jordegarne grundade anspråk på skydd för sin jagträtt. Af sådan anledning saknas ej heller skäl ifrågasätta, om ej ett bifall till nu föreliggande motion kan vara berättigadt, i synnerhet om det vore möjligt öfvervaka det ifrågasatta lagstadgandets efterlefnad, men någon utsigt dertill förefinnes icke. Ty först och främst är det redan en vansklig sak att kontrollera ett jagtförbuds efterlefnad, äfvén då detta blott rörer jagttiden, svårare är det, om förbudet gäller jagtsättet, och ännu svårare, då fråga är om ett sådant jagtsätt, som fortfarande skall vara lofligt å ena sidan, men olofligt å andra sidan, om en mycket lång och oregelbunden gräns, såsom den nu ifrågasatta, som går genom vidsträckta och glest befolkade skogs-trakter; och dertill kommer, att, om under dylika förhållanden öfverträdelse sker, någon erforderlig utredning och laga bevisning i de flesta fall skulle vara svår, för att icke säga omöjlig, att åstadkomma, helst rättsbegreppen beträffande jagttid och jagtsätt icke torde vara så synnerligen starka; och det dessutom är lofligt att hvar som helst försälja med snara eller giller fångadt vildt; hvilket allt i högsta grad skulle försvåra lagtillämpningen.

Om likväl befolkningen i dessa nordliga trakter skulle finna önskvärdt, att ett sådant förbud, som i motionen afses, kommer till stånd och att detsamma skall kunna öfvervakas, så att det blir efterlefdt, föreställer sig utskottet, att vederbörande landsting icke lärer underlåta att derom

göra framställning hos Kongl. Maj:t, som då helt visst företager den åtgärd, som pröfvas lämplig.

På grund af hvad sålunda blifvit anfördt hemställer utskottet,

att förevarande motion icke måtte föranleda till någon kammarens åtgärd.

Stockholm den 7 april 1894.

Å utskottets vägnar:

O. W. REDELIUS.

Reservation:

af herr *J. P. Dahlberg*, som ansett, att motionen bort af utskottet tillstyrkas,

samt af

herr *J. E. Schöden* emot vissa delar af motiveringen.